

Conceptexamenprogramma
Arabische taal en cultuur
Vmbo bb
(basisberoepsgerichte leerweg)

Versie 2

April 2026

Verantwoording

2026 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Auteur

SLO

Informatie

SLO

Postbus 502, 3800 AM Amersfoort

Telefoon (033) 4840 840

Internet: www.slo.nl

E-mail: info@slo.nl

AN 9.8055.038

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
Leeswijzer	4
Meer informatie	5
2. Karakteristiek Arabische taal en cultuur	6
Kenmerken van de taalvakken	6
Kenmerken van het vak Arabische taal en cultuur	7
Arabische taal en cultuur als schoolvak	8
Arabische taal en cultuur in de schoolsoorten	8
3. Raamwerk met domeinen en subdomeinen	11
4. Eindtermen	12
Domein A Communicatie	12
Subdomein A1 Rijke ervaringen met taal	12
Subdomein A2 Receptie	13
Subdomein A3 Productie en interactie	14
Domein B Taalbewustzijn	16
Subdomein B1 Taal als fenomeen	16
Subdomein B2 Taal en individu	17
Domein C Cultuurbewustzijn	20
Subdomein C1 Cultuur in fictie	20
Subdomein C2 Cultuur in de maatschappij	20
Bijlage - Begrippenlijst	22

1. Inleiding

Voor je ligt het conceptexamenprogramma Arabische taal en cultuur basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo (vmbo-bb) – **versie 2**. In 2022-2024 heeft de vakvernieuwingscommissie moderne vreemde talen de eerste versie van dit conceptexamenprogramma ontwikkeld – tegelijkertijd en in samenhang met de andere conceptexamenprogramma's Arabische taal en cultuur voor alle schoolsoorten en leerwegen.

Op basis van dat conceptexamenprogramma heeft het College voor Toetsen en Examens (CvTE) een conceptsyllabus ontwikkeld voor de inhouden die aan het centraal examen zijn toegewezen. De syllabuscommissie heeft bij de uitwerking hiervan adviezen gedaan voor aanpassingen in het conceptexamenprogramma. SLO heeft deze gewogen en heeft op basis daarvan verbeteringen gedaan. Daarnaast zijn er ook aanpassingen gedaan op basis van de afstemming met conceptkerndoelen en met de bijgestelde versie (2025) van de conceptexamenprogramma's voor Chinese, Duitse, Engelse, Franse, Italiaanse en Spaanse taal en cultuur. Dit heeft geleid tot de versie 2 die voor je ligt.

SLO zal alle conceptexamenprogramma's en -syllabi beproeven in de onderwijspraktijk. De feedback die wordt opgehaald bij leerlingen, leraren en andere betrokkenen wordt gewogen en waar nodig worden de conceptexamenprogramma's en de conceptsyllabi aangescherpt. Daarna worden de documenten vastgesteld door het ministerie van OCW. Vanaf dat moment kunnen de definitieve examenprogramma's en de syllabi geïmplementeerd worden.

SLO voert in [opdracht](#) van het ministerie van OCW regie over de actualisatie van het gehele curriculum.

Leeswijzer

Dit conceptexamenprogramma begint met een karakteristiek, waarin de visie op Arabische taal en cultuur en de positie van het vak in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs staat beschreven. Daarna volgt het raamwerk: een schematische weergave van de inhouden per domein of subdomein en een verdeling van inhouden over school- en centraal examen. Vervolgens volgen de eindtermen. Per eindterm is een doelzin, uitwerking ('Het gaat hierbij om') en een illustratie ('Te denken valt aan') opgenomen. De doelzin en uitwerking behoren tot het wettelijk deel; de illustratie tot het niet-wettelijke deel. Bij de eindterm staat of het om een beheersingsdoel gaat (B), een ervaringsdoel (E) of

dat er sprake is van een hybride doel (H), een combinatie van beheersing en ervaring. Tot slot staat in de bijlage de begrippenlijst.

Meer informatie

Meer informatie over de inhoudelijke keuzes en de inrichting van het proces is te vinden in het toelichtingsdocument conceptexamenprogramma's moderne vreemde talen vakken voor vmbo, havo en vwo – versie 2.1 (Fasoglio, Groen, Leunissen & Tammenga, 2026).

Alle informatie over de totstandkoming, de opzet, werkwijze en inhoud van de conceptexamenprogramma's is te vinden op: <https://www.actualisatie-examenprogrammas.nl/moderne-vreemde-talen>.

2. Karakteristiek Arabische taal en cultuur

Kenmerken van de taalvakken

Onderwijs in de moderne vreemde talen (mvt) leidt leerlingen op tot taalvaardige, cultuurbewuste en taalbewuste burgers die kunnen deelnemen aan digitale en niet-digitale communicatie in meertalige en pluriculturele contexten. Het bevordert hun zelfvertrouwen, zelfredzaamheid, reflectie en creatieve vaardigheden in de communicatie in een vreemde taal. Leerlingen verbreden hun horizon en verkennen eigen kwaliteiten, voorkeuren en mogelijkheden als het gaat om taal en cultuur. Zij leren kritisch om te gaan met een diversiteit aan media en bronnen in andere talen en ze leren bewust, doelgericht en passend te communiceren. Talenonderwijs bereidt leerlingen voor op het zelfstandig verder ontwikkelen van hun taalbeheersing, ook buiten school. Het bereidt ze voor op een vervolgopleiding of beroep en op deelname aan de maatschappij. Daarmee vergroten leerlingen hun kansen in vervolgopleidingen en bij beroepskeuze.

Door kennis en vaardigheden op te doen in andere talen en culturen worden leerlingen zich bewust van hun eigen talige en culturele identiteit en leren ze omgaan met andere culturele perspectieven. Dat draagt bij aan het realiseren van burgerschapsdoelen in de internationale samenleving.

De moderne vreemde talen krijgen in een doorlopende leerlijn vorm vanuit drie invalshoeken: communicatie, taalbewustzijn en cultuurbewustzijn.

Communicatie

Aan de hand van rijke input werken leerlingen aan hun taal- en informatievaardigheden in uiteenlopende communicatieve contexten en met verschillende media. Ze leren de taal te gebruiken om doelen te bereiken en om de communicatie te bevorderen. Daarbij zetten ze hun meertalige en pluriculturele repertoire in. Ze leren digitale technologie kritisch in te zetten om effectief te communiceren en om een taal te leren. Ze experimenteren met verschillende creatieve vormen van taal. Bij het ontwikkelen van de taalvaardigheid gebeurt dit op een manier die past bij de mogelijkheden van de leerlingen. Waar nodig wordt dit ondersteund met passende hulpmiddelen.

Taalbewustzijn

Leerlingen ontwikkelen kennis over taal als fenomeen. De focus ligt daarbij op het Arabisch in relatie tot andere talen. Ze maken kennis met taalvariatie binnen het Arabische taalgebied. Leerlingen worden zich bewust van hun meertaligheid en die van de ander en verkennen de relatie tussen taal en identiteit. Zij leren hun hele taalrepertoire effectief in te zetten in de communicatie en in hun leerproces. Leerlingen doen inzichten op over taalleerprocessen en het leren van een nieuwe taal in het bijzonder. Er wordt gestreefd naar de ontwikkeling van een open en nieuwsgierige houding ten aanzien van taal en het leren van talen.

Cultuurbewustzijn

Door middel van gevarieerde bronnen en culturele ervaringen ontwikkelen leerlingen inzichten in de culturen van gebieden waar Arabisch wordt gesproken. Leerlingen zetten deze inzichten functioneel in om effectief te communiceren in pluriculturele contexten. Ze worden zich bewust van verschillende culturele perspectieven. Ze verruimen hun blik op talige en culturele diversiteit. En ze leren open en beargumenteerd te reflecteren op hun eigen culturele perspectief en dat van anderen. Leerlingen doen ervaring op met diverse vormen van fictie. Ze kennen betekenis en waarde toe aan deze werken vanuit een persoonlijk perspectief en vanuit de sociaal-culturele context.

Samenhang

Leerlingen ontwikkelen kennis en vaardigheden in een vreemde taal. Daarbij zetten ze kennis en vaardigheden in die ze opdoen bij Nederlands en andere talen. De samenhang tussen deze talen is zichtbaar in de drie vergelijkbare invalshoeken: communicatie, taalbewustzijn en cultuurbewustzijn (bij Nederlands: communicatie, taal en literatuur). Daarmee leren leerlingen talen in een samenhangend perspectief te zien. De samenhang tussen de taalvakken versterkt, verbreedt en verduurzaamt talige en culturele kennis, bewustzijn en vaardigheden van de leerlingen.

Kenmerken van het vak Arabische taal en cultuur

Arabisch is een verzamelbegrip voor Modern Standaard Arabisch (MSA), Klassiek Arabisch en de verschillende regionale talen in de Arabische wereld. MSA, als schrijf- en leestaal, dient daar als lingua franca in bijvoorbeeld de moderne literatuur en media.

Er zijn verschillende varianten van het Arabisch. Afhankelijk van de gesprekspartner schakelt men tussen de varianten. Het Arabisch en de Arabische cultuur zijn ook zichtbaar in de Nederlandse samenleving. In de bovenbouw van het voortgezet onderwijs (vo) ligt de focus op MSA. Kennis van de Arabische taal en cultuur opent deuren naar een rijk erfgoed.

Hiermee kunnen leerlingen hun blik verruimen op de wereld, inclusief de talig en cultureel diverse Nederlandse samenleving. Ze ontwikkelen culturele sensitiviteit en bekwamen zich in interculturele communicatie, wat hen helpt in hun dagelijks leven, bij een verblijf in de Arabische wereld en bij culturele en maatschappelijke vervolgopleidingen en studies.

Arabische taal en cultuur als schoolvak

Arabisch kan in het vrije deel van alle vmbo-leerwegen als examenvak worden gekozen. In de bovenbouw havo kan Arabisch worden gevolgd als profielvak in het profiel C&M, als profielkeuzevak in de profielen C&M en E&M en in het vrije deel van alle profielen. In de bovenbouw vwo kan Arabisch de tweede mvt in het gemeenschappelijke deel zijn. Binnen het gymnasium wordt de tweede mvt vervangen door een klassieke taal. In de vwo-profielen C&M en E&M is Arabisch een profielkeuzevak. In alle profielen kan Arabisch een keuze-examenvak in het vrije deel zijn. Het vak wordt afgesloten met een centraal examen.

Aansluiting

In de bovenbouw vo sluit het vak aan op de onderbouw door voort te bouwen op de kerndoelen mvt. Op deze manier ontstaat een verticale samenhang met de onderbouw vo. Concreet betekent dit dat de taalbeheersingsniveaus, uitgedrukt in ERK-niveaus, op elkaar aansluiten. Verder geldt dat de kennis en ervaringen die leerlingen opgedaan hebben met taal- en cultuurbewustzijn een vervolg krijgen in de bovenbouw. Afhankelijk van de schoolsoort en leerweg worden inhouden uit de onderbouw verdiept, toegespitst of geconcretiseerd.

Arabisch wordt op havo en vwo ook als verkort traject aangeboden. Dit traject start in de bovenbouw en kan alleen in het vrije deel worden opgenomen. Deze variant wordt met een schoolexamen afgesloten.

Arabische taal en cultuur in de schoolsoorten

De vermelde niveaus van het Europees Referentiekader (ERK) betreffen minimale beheersingsniveaus die haalbaar zijn voor alle leerlingen. Leerlingen krijgen de ruimte om zich boven dit minimumniveau verder te ontwikkelen en het vak op een hoger niveau af te sluiten. Het vereiste beheersingsniveau wordt bij havo en bij gespreks- en schrijfvaardigheid vwo aangeduid met een '+'. Een plusniveau betekent dat het beheersingsniveau wel kenmerken van het volgende niveau vertoont, maar zich nog steeds binnen de bandbreedte van het betreffende niveau bevindt.

Het overzicht van de minimaal vereiste ERK-niveaus per taalvaardigheid ziet er als volgt uit:

	Vmbo-bb	Vmbo-kb	Vmbo-gl/tl	Havo	Vwo
Luisteren	A1	A1	A2	A2+	B1
Lezen	A1	A1	A2	A2+	B1
Spoken	A1	A1	A2	A2+	B1
Gesprekken voeren	A1	A1	A2	A2+	A2+
Schrijven	n.v.t.	A1	A1	A2+	A2+

Vmbo

Vmbo-bb

Leerlingen oefenen met mondelinge uitingen, werken aan hun luister- en leesvaardigheid en ontwikkelen hun beheersing van het Arabisch tot minimaal het ERK-niveau A1 voor luisteren, lezen en spreken. Ze worden uitgedaagd om Arabisch te spreken. Onderwerpen en communicatieve contexten zijn concreet, vertrouwd en alledaags; ze zijn toepasbaar in hun directe leefomgeving en sluiten waar mogelijk aan bij vervolgopleidingen en beroepsperspectief. Leerlingen verkennen cultuurgebonden aspecten in bronnen en communicatieve contexten. Leerlingen leren over het fenomeen taal: ze vergelijken Arabisch met andere talen en reflecteren op hun ervaringen met het leren van talen en op hun eigen meertaligheid en die van anderen. Leerlingen doen ervaring op met fictie en verkennen hun persoonlijke voorkeuren.

Vmbo-kb

Leerlingen werken aan hun luister-, lees-, spreek- en schrijfvaardigheid. Ze ontwikkelen hun beheersing van het Arabisch tot minimaal het ERK-niveau A1 voor alle taalvaardigheden. Ze worden uitgedaagd om Arabisch te spreken en te schrijven. Onderwerpen en communicatieve contexten zijn concreet, vertrouwd en alledaags; ze zijn toepasbaar in hun directe leefomgeving en sluiten waar mogelijk aan bij vervolgopleidingen en beroepsperspectief. Leerlingen verkennen cultuurgebonden aspecten in bronnen en communicatieve contexten. Leerlingen leren over het fenomeen taal: ze vergelijken Arabisch met andere talen en reflecteren op hun ervaringen met het leren van talen en op hun eigen meertaligheid en die van anderen. Leerlingen doen ervaring op met fictie, verkennen hun persoonlijke voorkeuren en krijgen inzicht in inhoud en context van fictie.

Vmbo-gl/tl

Leerlingen werken aan mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden en ontwikkelen hun beheersing van het Arabisch op het gebied van luisteren, lezen, spreken en gesprekken voeren tot minimaal A2. Voor schrijven geldt A1. Onderwerpen en communicatieve contexten zijn concreet en vertrouwd; ze zijn toepasbaar in hun directe leefomgeving en sluiten waar mogelijk aan bij vervolgopleidingen en beroepsperspectief. Ze stimuleren ook reflectie op

maatschappelijke en culturele thema's. Leerlingen krijgen inzicht in cultuurgebonden aspecten in bronnen en communicatieve contexten. Leerlingen leren over het fenomeen taal: ze vergelijken Arabisch met andere talen en reflecteren op hun ervaringen met het leren van talen en op hun eigen meertaligheid en die van anderen. Leerlingen doen ervaring op met fictie, verkennen hun persoonlijke voorkeuren en krijgen inzicht in inhoud en context van fictie.

Havo

Leerlingen werken aan mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden en ontwikkelen hun receptieve en productieve beheersing van het Arabisch tot minimaal A2+. Onderwerpen en communicatieve contexten zijn vertrouwd; ze zijn toepasbaar in hun directe leefomgeving en sluiten waar mogelijk aan bij vervolgonderwijs en beroepsperspectief. Ze stimuleren ook reflectie op maatschappelijke en culturele thema's. Leerlingen krijgen inzicht in cultuurgebonden aspecten in bronnen en communicatieve contexten. Leerlingen leren over het fenomeen taal: ze vergelijken Arabisch met andere talen en reflecteren op hun eigen meertaligheid en die van anderen. Ze krijgen inzicht in taalproces en het leren van hun eigen taal. Leerlingen doen ervaring op met fictie en verkennen hun eigen inhoudelijke en esthetische voorkeuren. Ze krijgen inzicht in inhoud en context van fictie en in literaire kenmerken van literaire werken.

Vwo

Leerlingen werken aan mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden en ontwikkelen hun receptieve beheersing van het Arabisch tot minimaal B1. Voor spreken geldt ook B1; voor gesprekken voeren en schrijven geldt A2+. Onderwerpen en communicatieve contexten zijn vertrouwd en sluiten waar mogelijk aan bij vervolgonderwijs en beroepsperspectief. Ze stimuleren ook reflectie op maatschappelijke en culturele thema's. Leerlingen oefenen met het verwerven van relevante en bruikbare informatie uit bronnen in het Arabisch en over de Arabische wereld. Ze krijgen inzicht in cultuurgebonden aspecten in bronnen en communicatieve contexten. Leerlingen leren over het fenomeen taal: ze vergelijken Arabisch met andere talen en reflecteren op hun eigen meertaligheid en die van anderen; ze krijgen inzicht in taalproces en het leren van hun eigen taal. Leerlingen doen ervaring op met fictie en verkennen hun eigen inhoudelijke en esthetische voorkeuren. Ze krijgen inzicht in inhoud en context van fictie en in literaire en cultuurhistorische kenmerken van literaire werken.

3. Raamwerk met domeinen en subdomeinen

Hieronder vind je het raamwerk van Arabische taal en cultuur geordend naar domeinen en subdomeinen. Daarbij is een verdeling gemaakt van inhouden over het schoolexamen (SE) en centraal examen (CE).

Onderstaande SE-CE-verdeling voor Arabisch vmbo-bb vormt de basis voor het ontwikkelen van de conceptsyllabi en is gericht op invoering van het examenprogramma op korte termijn (3-5 jaar).

In het toelichtingsdocument is daarnaast een SE-CE-verdeling en -invulling te vinden voor examinering op middellange termijn (8-10 jaar).

Domeinindeling	Titel (sub)domein	Toewijzing	
		SE	CE
Domein A	Communicatie		
Subdomein A1	Rijke ervaringen met taal	X	
Subdomein A2	Receptie		X
Subdomein A3	Productie en interactie	X	
Domein B	Taalbewustzijn		
Subdomein B1	Taal als fenomeen	X	
Subdomein B2	Taal en individu	X	
Domein C	Cultuurbewustzijn		
Subdomein C1	Cultuur in fictie	X	X
Subdomein C2	Cultuur in de maatschappij	X	X

4. Eindtermen

Domein A Communicatie

Subdomein A1 Rijke ervaringen met taal

Eindterm 1

De leerling doet ervaring op met een rijk aanbod aan talige bronnen in het Modern Standaard Arabisch op een passend taalniveau. (E)

Het gaat hierbij om:

- lezen van en kijken en luisteren naar informatieve en amuserende bronnen in verschillende vormen en over diverse thema's;
- verwoorden van de eigen lees-, luister- en kijkervaringen;
- verbanden leggen met het eigen leerproces.

Te denken valt aan:

- een gesprek over wat je heeft verrast of vermaakt in een video of spotprent;
- een top drie samenstellen van online reclames in het Modern Standaard Arabisch;
- een verzameling maken van nieuw geleerde of leuke woorden of van woorden die je herkent uit een andere taal;
- een traditioneel Arabisch feest met een feest uit de eigen traditie vergelijken.

Eindterm 2

De leerling gebruikt het Modern Standaard Arabisch op een creatieve en persoonlijke manier. (E)

Het gaat hierbij om:

- verwoorden van ideeën, gedachten, ervaringen en gevoelens;
- experimenteren met klanken, woorden en zinnen;
- verwoorden van gemaakte keuzes en eigen voorkeuren met betrekking tot inhoud en vorm.

Te denken valt aan:

- een thematische woordwolk;
- titels of ondertitels bij foto's en schilderijen bedenken;
- een eenvoudig lied of gedicht laten horen;
- visuele materialen maken zoals een affiche, reclameposter of clip met graffiti-tekening of Arabische kalligrafie;
- een droomvakantiebestemming ontwerpen: locatie, weer, bezienswaardigheden.

Subdomein A2 Receptie

Eindterm 3

De leerling toont begrip van de inhoud van auditieve en audiovisuele bronnen in het Modern Standaard Arabisch. (B)

Het gaat hierbij om:

- zeer korte, eenvoudige, langzaam en zorgvuldig uitgesproken multimediale bronnen;
- concrete en vertrouwde, alledaagse zaken;
- herkennen van taalconventies;
- overbrengen van de globale boodschap en voorspelbare informatie uit de bronnen.

Te denken valt aan:

- de globale boodschap van een omroepbericht in een openbare ruimte herhalen, zoals in een dierentuin, station of vliegveld;
- de uitleg van een simpele route begrijpen en opvolgen;
- korte instructies begrijpen voor het invullen van persoonlijke gegevens;
- begroetingsvormen op straat herkennen, zoals in een openbare ruimte of in een winkel;
- de relevante informatie uit een podcastreclame voor een evenement of festiviteit opschrijven, zoals prijzen, plaats, tijd en activiteit.

Eindterm 4

De leerling toont begrip van de inhoud van schriftelijke bronnen in het Modern Standaard Arabisch. (B)

Het gaat hierbij om:

- zeer korte, eenvoudige teksten;
- concrete en vertrouwde, alledaagse zaken;
- herkennen van taalconventies;
- overbrengen van de globale boodschap en voorspelbare informatie uit de bronnen.

Te denken valt aan:

- een overzicht van de openingstijden van een instelling, zoals een bibliotheek of sportclub;
- een uitnodiging voor een feestje begrijpen;
- een tandartsafspraken met datum, tijd en plaats noteren uit een digitaal bericht;
- eenvoudige bewegwijzering opvolgen in een groot gebouw, zoals een ziekenhuis of bedrijf;
- eenvoudige visuele poëzie of een stripverhaal begrijpen.

Subdomein A3 Productie en interactie

Eindterm 5

De leerling spreekt in het Modern Standaard Arabisch, afgestemd op doel, publiek en context. (B)

Het gaat hierbij om:

- kort en eenvoudig beschrijven van concrete en eenvoudige alledaagse zaken;
- inzetten van passend taalgebruik en communicatievorm;
- gebruiken van elementaire bewoordingen.

Te denken valt aan:

- zichzelf kort voorstellen met naam en woonplaats;
- een videoboodschap over het eigen dagelijkse leven, zoals school, werk en hobby's;
- een voorwerp uit een hobby of sport beschrijven door de vorm en de kleur ervan te benoemen;
- een korte, eenvoudige, ingestudeerde mededeling doen of instructie geven, zoals waar het toilet is of hoe laat de lunch wordt geserveerd.

Eindterm 6

De leerling voert gesprekken in het Modern Standaard Arabisch, afgestemd op doel, gesprekspartners, context en medium. (B)

Het gaat hierbij om:

- online en offline mondelinge interactie over zeer vertrouwde basisbehoeften;
- uitwisselen van elementaire, persoonlijke en feitelijke informatie in informele sociale contacten;
- afstemmen van taalgebruik en non-verbale communicatie op socioculturele gebruiken;
- gebruiken van elementaire bewoordingen.

Te denken valt aan:

- eenvoudige vragen stellen en beantwoorden over elementaire persoonlijke gegevens, zoals leeftijd, woonplaats en land van herkomst, school, studie of beroep;
- iemand uitnodigen om mee te doen met een spel of om mee te gaan naar een voorstelling;
- bespreken waar en op welk tijdstip iemand verwacht wordt, zoals een afspraak bij een arts of waar en wanneer er is afgesproken met vrienden;
- in een winkel vragen om een product in een bepaalde kleur of vorm, zoals een souvenir of kledingstuk;
- met een gesprekspartner bespreken welke muziek, films en games je wel en niet leuk vindt.

Domein B Taalbewustzijn

Subdomein B1 Taal als fenomeen

Eindterm 7

De leerling verkent overeenkomsten en verschillen tussen het Modern Standaard Arabisch en andere talen. (H)

Het gaat hierbij om:

- vergelijken van kenmerken op klank-, woord- en zinsniveau in het Modern Standaard Arabisch en andere talen die de leerling kent, in bronnen die passen bij het beheersingsniveau van de leerling;
- verbanden leggen tussen de vergeleken talen.

Te denken valt aan:

- een infographic ontwerpen met internationale woorden, leenwoorden, verwante woorden en valse vrienden uit multimediale bronnen;
- een presentatie houden over de verschillen tussen spreekwoorden en gezegdes in het Modern Standaard Arabisch en andere talen;
- met behulp van digitale middelen het Modern Standaard Arabisch vergelijken met andere talen in het gebruik van internationale woorden;
- verschillen en overeenkomsten uitleggen tussen woordvolgorde, weergave van geslacht en schrift uit bronnen in diverse talen;
- een overzicht bijhouden van woorden in het Modern Standaard Arabisch die overeenkomen met woorden in andere talen die de leerling kent.

Subdomein B2 Taal en individu

Eindterm 8

De leerling reflecteert op eigen ervaringen bij het leren van talen. (E)

Het gaat hierbij om:

- evalueren wat werkt in het eigen taalleerproces;
- conclusies trekken over passende aanpakken voor het leren van een taal;
- verwoorden van de eigen taalleervoorkeuren aan de hand van relevante voorbeelden.

Te denken valt aan:

- een poster maken met de voor- en nadelen van het gebruiken van digitale hulpmiddelen voor het leren van een taal;
- in een gesprek uitwisselen wat werkt en niet werkt tegen spreekangst in het Modern Standaard Arabisch en actiepunten noteren om de eigen spreekprestaties te verbeteren;
- met behulp van AI vragen om verbeteruggesties voor een gemaakte infographic;
- een boek selecteren en uitleggen waarom dit past bij het eigen beheersingsniveau.

Eindterm 9

De leerling reflecteert op het eigen meertalige repertoire en dat van anderen. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen van de relatie tussen het meertalige repertoire en de eigen identiteit;
- waarderen van het eigen meertalige repertoire en dat van anderen;
- verbanden leggen tussen de inzet van het eigen meertalige repertoire en het leren van andere talen;
- verbanden leggen tussen de inzet van het eigen meertalige repertoire en de bevordering van de communicatie.

Te denken valt aan:

- een infographic maken waarin je de relatie tussen het eigen meertalige repertoire en de identiteit weergeeft;
- een gedicht of lied maken waarin verschillende talen uit het eigen meertalige repertoire gecombineerd worden;
- een tekst of fragment begrijpen door de eigen meertaligheid in te zetten;
- een vlog maken waarin een familielid wordt geïnterviewd over de eigen meertaligheid;
- in een overzicht per taal aangeven welke ERK-niveaus nodig zijn voor toekomstige studie of beroep en waarom.

Eindterm 10

De leerling verkent de mogelijkheden en beperkingen van digitale hulpmiddelen in communicatie in het Modern Standaard Arabisch. (E)

Het gaat hierbij om:

- experimenteren met digitale hulpmiddelen om teksten in het Modern Standaard Arabisch te begrijpen;
- experimenteren met digitale hulpmiddelen om output in het Modern Standaard Arabisch te genereren;
- evalueren van gegenereerde output in relatie tot doel, publiek en context.

Te denken valt aan:

- een reactie achterlaten op een Arabischtalige website en daarbij gebruikmaken van taalspecifieke instellingen in het tekstverwerkingsprogramma, zoals spellingscontrole en gebruik van het Modern Standaard Arabische schrift;
- een eenvoudig boek in het Modern Standaard Arabisch lezen met behulp van online vertaalprogramma's;
- moeilijke woorden uit een AI-gegenereerde tekst vertalen en omzetten naar eenvoudige synoniemen;
- woordenlijstjes en chunks met generatieve AI selecteren om een gesprekje in een winkel voor te bereiden;
- uitspraak, spreek snelheid en woordenschat trainen met chatbots ter voorbereiding op een spreektaak.

Eindterm 11

De leerling legt verbanden tussen ervaringen, persoonlijke interesses en kwaliteiten, vervolgopleidingen en toekomst. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen van de betekenis, relevantie en rol van het Modern Standaard Arabisch in de maatschappij;
- oriënteren op sectoren, beroepen en vervolgopleidingen waarin kennis van en vaardigheden in de Arabische taal en cultuur relevant zijn;
- deelnemen aan activiteiten gerelateerd aan het vak Arabische taal en cultuur;
- verwoorden van de eigen kwaliteiten en interesses passend bij het vak Arabische taal en cultuur;
- reflecteren op opgedane ervaringen in het kader van oriëntatie op leren en werken.

Te denken valt aan:

- ervaren waar je enthousiast van wordt of aanleg voor hebt of wat je nog meer wilt leren als het gaat om het Modern Standaard Arabisch;
- inzichtelijk maken waar talen terug te zien zijn in de maatschappij, welke rol zij daar spelen en waar men Modern Standaard Arabisch in de wereld tegenkomt;
- kennismaken van opleidingen waarin moderne vreemde talen worden aangeboden of een rol spelen, zoals horeca, toerisme en recreatie, luchtvaartdienstverlening, marketing en communicatie.
- reflecteren op de vraag waarom je een taal zou leren en wat het leren van een taal jou als persoon oplevert;
- reflecteren op het eigen meertalige repertoire en het effect van taalgebruik in beroepscontexten.

Domein C Cultuurbewustzijn

Subdomein C1 Cultuur in fictie

Eindterm 12

De leerling doet ervaring op met verschillende vormen van fictie in het Modern Standaard Arabisch. (E)

Het gaat hierbij om:

- uitdagende inhoud en toegankelijk taalniveau, waar nodig met ondersteuning van vertaling/ondertiteling;
- verwoorden van de eigen lees-, luister- en kijkervaringen;
- verwoorden van de eigen keuzes aan de hand van relevante voorbeelden.

Te denken valt aan:

- een kort verhaal of stripverhaal lezen en vertellen wat je bijzonder leuk vond;
- een collectie maken van de leukste memes;
- enkele trailers van films bekijken en beslissen welke film je wilt zien;
- verschillende liedjes in het Modern Standaard Arabisch beluisteren, een top vijf daarvan samenstellen en verwoorden waarom je deze keuze hebt gemaakt.

Subdomein C2 Cultuur in de maatschappij

Eindterm 13

De leerling toont inzicht in cultuurgebonden aspecten in bronnen in relatie tot gebieden waar Modern Standaard Arabisch een voertaal is. (B)

Het gaat hierbij om:

- beschrijven van tradities, gebruiken en maatschappelijke verschijnselen in bronnen en in voorwerpen;
- vergelijken met de eigen leefwereld;
- conclusies trekken over de betekenis van culturele kenmerken in nieuwe bronnen.

Te denken valt aan:

- festiviteiten en culinaire tradities benoemen in een videofragment;
- culturele invloeden op memes beschrijven;
- kleding en begroetingsvormen in audiovisueel materiaal bespreken;
- opvallende verschillen met de eigen gebruiken benoemen.

Eindterm 14

De leerling reflecteert op ervaringen met cultuurgebonden aspecten in contexten waarin Modern Standaard Arabisch een voertaal is en beoordeelt hun invloed op communicatie. (H)

Het gaat hierbij om:

- beschrijven van cultureel bepaalde normen en gewoonten in diverse vormen van input en situaties;
- beschrijven hoe verschillen in gewoonten en gebruiken de communicatie in dagelijkse, opleidings- en beroepssituaties kunnen beïnvloeden;
- verbanden leggen tussen de waargenomen cultuurgebonden aspecten en eigen perspectieven en standpunten;
- conclusies trekken over hoe je stereotypering en misverstanden in de communicatie kunt voorkomen.

Te denken valt aan:

- een kennismaking met de invulling van een schooldag tijdens een digitale uitwisseling met leeftijdsgenoten in een internationaal project;
- eigen eetgewoontes, kledingstijlen, dagritmes, feestdagen en tradities herkennen en benoemen die overeenkomen met en verschillen van die van leeftijdsgenoten uit een ander land;
- met iemand praten over hoe het zou zijn om een dag te ruilen met een leeftijdsgenoot in een ander land.

Bijlage - Begrippenlijst

Hieronder lees je de vakspecifieke begrippen en hun omschrijving. Deze omschrijvingen zijn bedoeld voor leraren om de bedoeling en inhoud van het conceptexamenprogramma te begrijpen.

Begrip	Omschrijving
Bron	De oorsprong van data of informatie, inclusief de maker en de manier waarop die wordt aangeboden.
Communicatie	De (online) mondelinge, schriftelijke en multimodale uitwisseling van boodschappen die bewust en/of onbewust, verbaal en/of non-verbaal worden overgebracht, ontvangen en geïnterpreteerd. Wanneer deze uitwisseling is afgestemd op doel, publiek en context, is er doelgerichte communicatie.
Communicatief doel	Wat je beoogt te bereiken door middel van communicatie: informeren, amuseren, instrueren, overtuigen, beschouwen en activeren.
Communicatieve context	De tijdruimtelijke en sociaal-culturele omgeving waarin specifieke communicatie plaatsvindt. De context van de communicatie oefent een grote invloed uit op de vorm die je communicatie aanneemt.
Creativiteit	Het vermogen om originele ideeën en oplossingen te bedenken en te realiseren met behulp van taal, materialen en technieken.
Cultuur	Alles wat mensen denken, doen en maken en de betekenis die zij vanuit hun individuele en het collectieve geheugen daaraan geven. Cultuur is een dynamisch geheel aan gebruiken en uitdrukkingsvormen.
Cultuurbewustzijn	Inzicht hebben in de verschillende manieren waarop mensen met uiteenlopende achtergronden en herkomst leven, denken en handelen, en hun uitingen in perspectief plaatsen.
Cultuuruiting	Manier waarop een samenleving of groep haar waarden, normen, ideeën, tradities, omgangsvormen en creativiteit tot uitdrukking brengt. Bijvoorbeeld: kunst, muziek, literatuur, architectuur, rituelen en gebruiken.

Culturele context	Het geheel van sociale, historische en maatschappelijke factoren die invloed hebben op hoe mensen denken, communiceren en zich gedragen binnen een bepaalde samenleving of groep.
Culturele diversiteit	De aanwezigheid van verschillende talen, tradities, normen, waarden, religies, oriëntaties, etniciteiten en andere aspecten van cultuur in een samenleving.
Culturele identiteit	Onderdeel van iemands identiteit of die van een groep op basis van gemeenschappelijke waarden en normen.
Fictie	Alle tekstvormen waarin met behulp van verteltechnieken een werkelijkheid verbeeld wordt middels audiovisuele en/of talige media. Bijvoorbeeld vormen van literatuur, films, tv-series en verhalende games.
Genre	Een verzameling teksten van een vergelijkbare soort en met hetzelfde doel, die wordt gekenmerkt door (een) overeenkomstig(e) structuur, stijl, taalgebruik en lay-out. Genres helpen bij het ordenen en herkennen van verschillende tekstsoorten. Er zijn literaire en zakelijke genres. Literaire genres kennen een onderscheid in proza, poëzie en toneel en alle vormen daartussen. Het gaat om tekstsoorten zoals kinderriempjes, liedjes, gedichten, korte verhalen, romans, <i>graphic novel</i>, fabels, verhalende podcast of <i>spoken word</i>. Zakelijke genres kennen globaal een nader onderscheid in feitelijke en waarderende tekstsoorten. Voorbeelden van feitelijke tekstsoorten zijn een nieuwsbericht, beschrijving, instructie, recept, schoolboektekst, verklaring, infographic, oproep, verzoek. Voorbeelden van waarderende tekstsoorten zijn een beschouwing, betoog, respons, column, recensie, reclame, ingezonden brief.
Interactie	Uitwisseling van kennis, ideeën, gevoelens en informatie tussen twee of meer personen, waarbij er sprake is van een voortdurende afwisseling tussen luister- en spreek- en gespreksactiviteiten, en/of lees- en schrijfactiviteiten.

Lingua franca	Een taal die als gemeenschappelijk communicatiemiddel wordt gebruikt tussen mensen met verschillende thuistalen.
Literair middel	Talig middel dat zich onderscheidt van een zakelijke manier van uitdrukken en bijdraagt aan de esthetische waarde van een tekst. Literaire middelen kleuren een tekst en richten de aandacht van de lezer of luisteraar. Bijvoorbeeld: stijl, register, stijlfiguren, beeldspraak en vormgevingsaspecten.
Literatuur	Wat onder literatuur wordt verstaan loopt uiteen en is veranderlijk. Het gaat om teksten die een werkelijkheid verbeelden met taal als voornaamste medium en met inzet van literaire middelen. Literatuur omvat een breed scala aan genres, zowel fictieve als non-fictieve teksten, van uiteenlopende complexiteit. Er worden vanouds drie vormen onderscheiden: verhalende, lyrische en dramatische teksten. De betekenis van literaire teksten komt tot stand in een wisselwerking tussen de tekst, de context en de lezer.
Mediation	Alle verbale en non-verbale activiteiten gericht op bevorderen en het vergemakkelijken van begrip en communicatie, door onder andere uitleggen, aanpassen van taal of van spreektempo, samenvatten, vertalen, hertalen en parafraseren.
Meertalig repertoire	De talen, taalvariëteiten of woorden en uitdrukkingen uit de talen/taalvariëteiten die een persoon passief of actief beheerst, die flexibel gebruikt kunnen worden in de communicatie of bij het leren van een nieuwe taal.
Meertaligheid	Het naast elkaar bestaan van meerdere talen en taalvariëteiten binnen een samenleving, context of bij een individu.
Multimediaal	Het gebruiken van verschillende media. Bijvoorbeeld kranten, tijdschriften, boeken, posters, fotografie, televisie, films, video's, games internet en sociale media.
Multimodaal	Het combineren van meer dan één communicatiekanaal in een product. Bijvoorbeeld: geschreven teksten, gesproken teksten, gebaren, gezichtsuitdrukkingen, muziek en allerlei soorten

	beeldmateriaal zoals video's, animaties, illustraties en grafieken.
Non-fictie	Alle tekstvormen die op de werkelijkheid berustende feiten aanbieden, analyseren of interpreteren. Bijvoorbeeld: handleidingen, woordenboeken, documentaires, essays, schoolboekteksten of (auto)biografieën.
Omgangsvorm	Afgesproken en sociaal geaccepteerde manier waarop mensen met elkaar omgaan in sociale interactie, zoals manieren van groeten, beleefdheidsregels, communicatie en gedragingen.
Perspectief	Zienswijze van de auteur, spreker of gesprekspartner, verschillende invalshoeken in de tekst, vertelperspectief.
Pluricultureel	Het naast elkaar bestaan van culturen die elkaar beïnvloeden in een situatie, context of samenleving.
Productieve taalvaardigheid	De vaardigheden spreken en schrijven.
Receptieve taalvaardigheid	De vaardigheden kijken, luisteren en lezen.
Register	Taalgebruik dat aan een bepaalde situatie is gebonden, zowel wat betreft woordkeuze als zinsbouw. Er zijn verscheidene registers, variërend van zeer informeel tot zeer formeel. De vijf belangrijkste registers zijn vulgair, informeel, neutraal, formeel, archaïsch.
Retorisch middel	Talig middel dat bijdraagt aan overtuigingskracht in spreken en schrijven. Bijvoorbeeld: stijlmiddelen, beeldspraak, ironie, verteltechnieken of woordkeuze.
Taalbewustzijn	Expliciete kennis over taal, alertheid op de werking van taal en inzicht in hoe talen geleerd en gebruikt worden.
Taalconventie	Wat in een bepaalde context door de taalgemeenschap gebruikelijk en passend wordt gevonden in het taalgebruik.
Taalleerproces	De cognitieve, sociale en affectieve activiteiten die iemand inzet om een eerste, tweede of vreemde taal te leren.
Taalvariatie	Het bestaan van verschillen binnen een taal of binnen het taalgebruik van een individu.
Taalvariëteit	Een variant op een erkende taal die door een groep mensen gesproken of geschreven wordt.

	Bijvoorbeeld: dialecten, straattaal en jongerentaal. Elke taalvariëteit heeft een aantal opvallende eigen kenmerken, zoals eigen uitspraak, eigen woorden en grammaticaregels.
Tekst	Elke vorm van mondelinge, schriftelijke, digitale en multimodale communicatie, waarmee ideeën, ervaringen, gedachten, gevoelens, meningen en informatie door middel van taal worden weergegeven.
Verteltechniek	Techniek om een verhaal op te bouwen en te kleuren. Hiermee worden gebeurtenissen weergegeven en de aandacht en blik van de lezer of luisteraar gericht. Bijvoorbeeld: perspectief, verteltempo en verhaallijnen.

Als landelijk expertisecentrum richt SLO zich op de ontwikkeling van het curriculum in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs in Nederland. We werken met het onderwijsveld aan de doelen, kaders en instrumenten waarmee scholen hun opdracht vanuit een eigen visie kunnen vervullen.

We brengen praktijk, beleid, maatschappelijke ontwikkelingen en onderzoek samen en stellen onze expertise beschikbaar aan onderwijs en overheid, bijvoorbeeld in de vorm van leerplannen, tools, voorbeeldlesmaterialen, conferenties en rapporten.

Bezoekadres
Stationsplein 1
3818 LE Amersfoort

Postadres
Postbus 502
3800 AM Amersfoort

T +31 (0)33 484 08 40
E info@slo.nl
W www.slo.nl

 [company/slo](https://www.linkedin.com/company/slo)
 [SLO_nl](https://twitter.com/SLO_nl)